

Ötújsó: TUKÉ GÖRÖSI

Ötújsó: MERE: 1967.

TART.: ÖTÚJSÓGÉPET MÖVÉNYEKBŐL MERT
FESTŐALMAKOK ÉS FELHASZNÁLÁSUK

---

2 lap

Földrajzi mutató: LÁBOK

Székmutató: I
XIV,

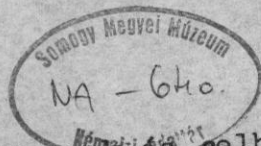
PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁRRA'S

ATUEVETVE AZ EÖTJÉGES LTK. 1908-as TETELE ALÓL

Gyűjtögetett növényekből nyert festőanyagok és felhasználásuk

/ feleletek a kérdőívre /

1. Igen. Büdös somfa bogyója: feketés-szürkés; ragyalfa cserje bogyója: lilás-szürkés; tölgyfa-és cserfakéreg: barna; tintabogyó: kékes-feketés; bodzabogyó: téglaszin; dióhéj: barna; hagymahéj: barnáspiros; bicske/hecsli/: sötétpiros; galagonya: piros; piros ebszóló leve: élénkpiros; farkasalma leve: lilás-feketeés.; festőmályva: bordó és fekete.
2. Erre pontosan nem tudnak felelni; mindenesetre kb. a gyári festőanyagok elterjedéséig. - Még a felszabadulást követő években is nagyatádi asszonyok hordták a festéket a nagyatádi fonalgár-ból a környező falvakba. Akkor főleg természetbeli fizetséget kértek érte. Bizonyára kémiai eredetű festékek voltak ezek. Errefelé inkább csak a szegényebbekhasználták a természeti festőanyagokat. Sokan válaszolták azt, hogy bolti festéket alkalmaztak.
3. Főleg a zsellérek, napszámosok. Zsákszám, kocsi-val vagy a hátukon hordták. Errefelé sok erdő van.
4. Cselédek, árendások.
5. Fehéítésre: hamulugban áztatták, aztán tiszta püre kiterítették napos időben, majd öntözik. Megfőzték az orvosi ziliz gyökerét, abban is nagyon szépen lehetett fehériteni.
6. Kék: a tintabogyót megfőzték, abban kékitettek. Kékfestő anyagot vásárban, boltban vettek. Ebből szoknyát, réklit, kötényt készítettek.
7. Lilás: ragyalfa bogyója, farkasalma leve.
8. Zöld: csalánlevél.
9. Barna: hagymahéj: ezzel hímestojást még ma is festenek. Tölgyfa-és cserfakéreg, vadgesztenye, dióhéj. - Barnára szoknyát, réklit, fejkendőt, berliner kendőt festettek.
10. Piros: bicske: sötétpiros; galagonya: tűzpiros; piros ebszóló leve: világospiros.; festőmályva: bordó.
11. fekete: /l.p./
Az idősebb asszonyoknak, sokszor már 40-50 év körül, nem illett más színt viselni, mint feketét.
12. Igen.
13. Igen. Változatos színekre.
14. Erről nem tudtak.
15. Szórványosan előfordult.
16. a/ A gyász színe emlékezetük szerint mindig a fekete volt.
b/ Nagypénteken: fekete, gyerekeknek fehér.
c/ Főleg fehér menyasszonyi ruhákra emlékeznek, fehér mollból volt régen a menyasszonyi ruha. A 70-80 éves nénik mondanak ilyent is: klrémszin szövet, rózsaszín szövet.
d/ 20 éves: rózsaszín, világoskék, piros
30 éves: piros, bordó
40 éves: bordó, lila, barna
50 éves: barna/sötét/, szürke, fekete.
e/ Jegykendő: fehér selyemből volt, lyuk-és laphimzéssel, amely színes is lehetett. A monogramot hímézték a sarkába, máskor minden sarokba vagy körül-körül. Régen a széle slingótt volt, később csipkét varrtak rá.
f/ Mindenkinek feketében illett böjti időben templomba menni.

Adatszolgáltatók:

özv. József Imréné Kovács Mária, 1882.

özv. Pál Istvánné József Teréz, 1912.

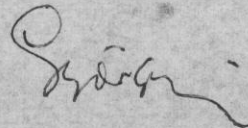
Papp Vilma, 1904.

Édes Jutkám!

Ennyit sikerült összeszednem. Talán lesz benne hasznos adat. Feladom holnap, mert már nyomasztólag hat rám. Már régen elkezdtem, de a Mária néni, aki a legtöbbet tudta, összeveszett a lányával, és elköltözött valahova vidékre a másik lányához. Ezek tudnak legtöbbet mondani, mert hivatalos gyógynövénygyűjtők.

Szeretettel csókol:

Lábod, 1967. aug. 11.

Köszönöm a könyvet. Ott leszel Zalaegegyesen?